

Associate Degree Ondernemerschap in Dronten

Een halfje hbo

“Goedemiddag.”

“Goedemiddag.”

“Ik heb hier tweehonderd betonplaten voor u.”

“Wat moet ik daarmee?”

“Uw tuin betegelen.”

Het is half vijf 's middags. Veertien studenten op de CAH in Dronten doen onder leiding van docent communicatie, Caroliene Nieuwenhuizen, een energizer. Ze 'bellen bij elkaar aan' met bijzondere boodschappen. Nieuwenhuizen stookt het vuurtje nog wat op: “Probeer

Les over 'de Roos van Leary': bedenk een situatie waarin je achteraf dacht hier had ik beter anders kunnen reageren

En zo zit de stemming er snel in en er komt weer leven in de groep. Dat is nodig na een lange dag van intensieve scholing.

Deze elf jongemannen en drie jonge vrouwen volgen de opleiding Associate Degree Ondernemerschap op de CAH in Dronten (zie kader). Ze gaan één dag per week naar school. De meeste van hen werken daarnaast bij hun vader op het bedrijf. Ooit willen ze het bedrijf overnemen. Een enkeling werkt elders.

Beslismomenten

Erik Overkempem sprak de afgelopen week met zijn vader over de uitbreiding van een stal op de melkveehouderij in Wijhe. Over anderhalf jaar wil Erik met hem een maatschap vormen en in de toekomst het bedrijf overnemen. Voor de lessen Ondernemerschap van Jan Pesman moet hij van dit soort gesprekken een verslagje maken. Pesman vraagt hoe die gesprekken verliepen. Wat ging goed? "Eigenlijk alles wel." Wat zou je de volgende keer beter doen? Niemand kan hier iets op antwoorden. Daarna bevragen de studenten elkaar op de doelstellingen van het bedrijf waar ze werken. Pesman: "En goed doorvragen, niet tevreden zijn met 'wij willen ervan kunnen leven'. Op jullie bedrijven moeten jullie ook flink doorvragen." Pesman is tevreden als de bedrijven straks klagen dat de studenten 'knap lastig' zijn geworden. Ik schuif aan bij Anke, Harm Jan en Florian. Anke werkt al negen jaar op een kalverbedrijf in de Achterhoek, samen met haar ouders en broer. Daarvoor volgde ze een mbo-opleiding levensmiddelentechnologie. Nu doet ze vooral de boekhouding. "Ik wil straks meer de grote lijnen aan gaan geven. Daarvoor moet ik nog veel leren op het gebied van wet- en regelgeving, maar ook op financieel terrein." En ze wil leren hoe ze met mensen om moet gaan.

Harm Jan werkt samen met zijn vader op een melkveebedrijf in Friesland. Als hij het bedrijf leidt, dan wil hij zoveel ver-

dienen dat hij de weekeinden vrij kan nemen. Florian werkt op een biologisch-dynamisch tuinbouwbedrijf. Hij volgt de opleiding omdat hij straks de rechter-

Associate Degree

Het diploma Associate Degree (AD) is ontstaan vanuit een vraag van het bedrijfsleven naar mensen die een niveau en werkwijze hebben dat ligt tussen de meer praktisch ingestelde doeners van het mbo en de meer theoretische denkers van het hbo.

De opleiding voor het diploma AD draait nu voor het tweede jaar als pilot op diverse hogescholen. Voor Dronten is de pilot geslaagd, nu er voldoende belangstelling voor blijkt te zijn, voor de duale variant achttien studenten en voor de voltijd zes. Voor de overheid is de pilot geslaagd als deze afgestudeerden ook werkelijk inzetbaar blijken in het bedrijfsleven.

De CAH Dronten biedt de AD Ondernemerschap aan. Deze opleiding biedt aansluiting op de bacheloropleiding Agrarisch Ondernemerschap.

Er is een duale en een voltijdvariant. De duale variant duurt twee jaar. Studenten gaan een dag per week naar school en werken daarnaast op een bedrijf. Ze doen veel schoolopdrachten op het bedrijf. In voltijd duurt de opleiding een of twee jaar, afhankelijk van de vooropleiding.

de gangbare patronen te doorbreken."

"Goedemiddag."

"Goedemiddag."

"Ik heb hier vier vrouwen voor u."

"Ik heb al een vrouw."

"Kan ik u dan blij maken met vier mannen?"

hand van de bedrijfsleider gaat worden.

"Als hij een maand weg is, dan moet ik het bedrijf kunnen runnen."

De les gaat door. Pesman licht toe wat hij van de studenten verwacht voor hun proeve van bekwaamheid. Dat is veel. Deze studenten doen een tweejarige

Docent Atze Oenema leert de studenten hoe ze een verslag moeten maken

opleiding, maar ze gaan maar één dag per week naar school. Er moet dus nogal wat gebeuren buiten schooltijd. Een POP en een PAP, een bedrijfsdossier met kengetallen, optimaliseringplan, SWOT en een verslag met zes beslismomenten.

Brede kijk

Van Atze Oenema leren de studenten tijdens het tweede blokkuur hoe ze een verslag moeten maken. Na uitleg over de opbouw van de literatuurlijst beoordelen ze in tweetallen een verslag aan de hand van een checklist. Het verslag 'Tractorpulling' krijgt een dikke onvoldoende.

Sanna Brinkman vindt deze les niet zo zinvol. "Het gaat erg ver en het staat allemaal ook in het boek." En de andere lessen? "Bij Jan Pesman, onze mentor, leer je wie je bent en hoe je in het bedrijf staat. Bij Management hoe je leiding moet geven. Nuttig, want ik wil straks een eigen bedrijf beginnen." Sanna werkt sinds april op een biologisch-dynamisch landbouwbedrijf in Zeeland. Ze volgde daarvoor een opleiding op het Groenhorst College, maar miste er de bredere kijk op de wereld. "Hier ontmoet ik ook mensen uit de reguliere

Even weer bij de les komen: "Goedemiddag meneer, ik heb hier tweehonderd betonplaten voor u."

landbouw en uit allerlei sectoren."

Het vijfde en zesde uur krijgen de studenten les in Management. Ik neem een kijkje bij de groep die de opleiding Associate Degree in voltijd doet. Dat zijn Gerwin Bongers en Jeroen Oostveen. Ze volgen samen met een groep studenten van de reguliere opleiding een les gewasbescherming. Gerwin heeft al twee jaar thuis gewerkt in de agrarische dienstverlening. "Ik heb bewust voor voltijd gekozen. Als ik maar een dag per week naar school zou gaan dan kom ik echt niet toe aan mijn studie. Nu kan ik me helemaal op de opleiding concentreren." Jeroen komt net van de mas. Hij kan op het fruitteeltbedrijf van zijn ouders aan het werk, maar vindt dat hij nog niet genoeg weet van de financiële kant van het bedrijf. "Op het mbo hebben we wel goed les gehad in de teelttechnische kant, maar minder in ondernemerschap." Gerwin en Jeroen hadden ook kunnen kiezen voor een volledige hbo-opleiding, maar dat vinden ze te lang. Ze zijn erg tevreden over de sfeer, de lessen en de docenten. Jeroen: "De studenten hier willen wel. Daar trek je je aan op. Dat was op de mas wel anders."

In de roos

De deeltijdgroep zit het laatste blokkuur in een melklokaal. Met de melkinstallaties als achtergrond voeren de studenten hun performance op. Na de energizer vraagt Nieuwenhuizen om een situatie te bedenken waarin ze achteraf beter anders op hun baas hadden kunnen reageren. Vorige week kregen ze uitleg over 'de roos van Leary'. Ze weten nu hoe ze hun eigen handelen, en dat van hun baas kunnen typeren. Als ze in de roos staan, die Nieuwenhuizen in de vorm van een kruis op de vloer heeft geplakt, begint onmiddellijk het reflecteren. Al denkend en pratend stappen ze van 'onder'- naar 'boven'gedrag en van samenwerken naar tegenwerken. Het valt me op hoe serieus ze ermee bezig zijn. "Dat klopt," zegt Pesman "de AD'ers zijn veel volwassener dan de reguliere studenten. Ze zijn heel gemotiveerd. Tijdens de intake kijken wij of hier een ondernemer in spé zit. En of ze zich bewust zijn van de kwaliteiten die ze daarvoor nodig hebben. Als ze daar helemaal niet mee bezig zijn, dan gaan we niet met ze in zee." Vandaag lieten deze studenten zien dat ze weten wat ze willen: een goed ondernemer worden, liefst zo snel mogelijk. □